

**MEĐUNARODNI EKONOMSKI ODNOSI - ISPITNA PITANJA ZA USMENI
(ŠKOLSKA 2017/2018)**

**DRUGI DIO GRADIVA (Glave VI-IX) - PRVO PITANJE,
TREĆI DIO GRADIVA (Glave X-XIV) - DRUGO I TREĆE PITANJE**

VI. KONKURENTNOST U MEĐUNARODNOJ EKONOMIJI	
1	Koja je osnovna postavka Teorije apsolutnih prednosti i ko je njen tvorac?
2	Koja je osnovna postavka Teorije relativnih prednosti i ko je njen tvorac?
3	Teorija recipročne tražnje (Mil) i Neoklasična teorija međunarodne trgovine (HOS model)
4	Četiri osnovna faktora konkurentnosti po Porteru
5	Značaj faktora proizvodnje u međunarodnoj specijalizaciji pojedinih zemalja
6	Faze razvoja konkurentnosti u privrednoj istoriji i praksi
7	Pojam makro-konkurentnosti, pojam mikro-konkurentnosti i integralne konkurentnosti.
8	Pojam konkurentnosti u spoljnoj trgovini, uključujući i definiciju konkurentnosti OECD-a
9	Faktori konkurentnosti na strani ponude i na strani tražnje
10	Koji su osnovni faktori konkurentnosti koji dovode do spajanja ili odbijanja ponude i tražnje (faktori konkurentnosti u uzem smislu)
11	Globalni indeks konkurentnosti (stubovi)
12	Navedi tri osnovna pokazatelja kojima se u praksi mjeri mikro-konkurentnost (na nivou preduzeća
13	Koje međunarodne organizacije koje se bave analizom međunarodne konkurentnosti zemalja, uključujući i uslove poslovanja i ekonomske slobode.
VII. MEĐUNARODNE EKONOMSKE TRANSAKCIJE	
14	Šta obuhvataju međunarodne ekonomske transakcije?
15	Osnovno određenje uvoza i izvoza
16	Kakva može biti namjena uvoza
17	Kakvo može biti porijeklo izvozne robe
18	Pojam konkurentnih i komplementarnih roba
19	Pojam koncentrisanog i disperziranog uvoza
20	Tri osnovna oblika uvoza i izvoza roba
21	Oblici vezanih poslova u spoljnoj trgovini
22	Međunarodni promet usluga. Pojam materijalnih i nematerijalnih usluga
23	Međunarodni promet usluga. Definiši faktorske i nefaktorske usluge
24	Međunarodni transfer tehnologije
25	Liberalizam i protekcionizam
26	Oblici međunarodnog kretanja kapitala.
27	Osnovni oblici stranih direktnih investicija.
28	Definiši osnovne oblike industrijske svojine (patent, žig, industrijski dizajn, geo.oznake porijekla i poslovnu tajnu):
29	Obuhvat intelektualne svojine
30	Najcesci oblici transfera tehnologije u praksi
31	WIPO kao međunarodna organizacija. Koga štiti?
VIII. INSTRUMENTI ZA REGULISANJE MEĐUNARODNE TRGOVINE	
32	Liberalizam i protekcionizam
32	Kako je Fridrih List, teoretičar protekcionizma, definisao tri osnovna pitanja protekcionizma i kakve je odgovore ponudio?
33	Oblici zaštite domaćeg tržišta (tri grupe mjera i primjeri)
34	Pojam i podjela carina
35	Pojam carinske osnovice, carinske tarife i carinskog područja
36	Vrste restriktivnih mjera u spoljnoj trgovini
37	Kompenzatorna i antidampinška carina
38	Šta treba dokazati u analizi tržišta, da bi se mogla uvesti mjera za zaštitu od prekomjernog uvoza?
39	Najcesce koriscene mjere stimulisanja izvoza- mjere aktivne zaštite
IX. MEĐUNARODNE EKONOMSKE I FINANSIJSKE INSTITUCIJE	
40	UNCTAD i tri ključna izvještaja koje objavljuje
41	Ciljevi osnivanja IMF-a i njegovi organi upravljanja
42	Tri osnovne funkcije IMF-a.
43	Četiri osnovne vrste kredita IMF-a za finansiranje platnobilansnih neravnoteža
44	IBRD i IDA
45	Osnovno o pet institucija Svjetska banka grupe
46	Ciljevi osnivanja Svjetske banke i njeni organi upravljanja
47	EIB - kad je osnovana, šta joj je osnovni cilj i ko su korisnici kredita
48	EBRD – kad je osnovana, šta joj je osnovni cilj i ko su korisnici kredita

DRUGO I TREĆE PITANJE ZA USMENI ISPIT (Glave X-XIV)**X. SVJETSKA TRGOVINSKA ORGANIZACIJA**

1. Opšti sporazum o carinama i trgovini (GATT) – cilj osnivanja, glavni nedostaci i neophodnost daljih pregovora
2. Runde pregovora GATT-a i rezultati Urugvajске runde pregovora
3. Glavne razlike između WTO i GATT-a
4. WTO kao subjekt savremenog multilateralnog sistema
5. Cilj osnivanja i osnovne funkcije WTO
6. Načela funkcionisanja WTO sa posebnim akcentom na MFN i NT
7. Načela funkcionisanja WTO sa akcentom na elemente liberalizacije trgovine i promovisanja konkurencije
8. Oblici privremene zaštite domaće proizvodnje koju dozvoljava WTO (Safeguard Measures)
9. Pravni osnov WTO i struktura WTO sporazuma
10. Opšti sporazum o carinama i trgovini (GATT)
11. Opšti sporazum o trgovini uslugama (GATS)
12. Međunarodni sporazum o trgovinskim aspektima prava intelektualne svojine (TRIPS)
13. Organizaciona struktura WTO i proces donošenja odluka
14. Prednosti trgovinskog sistema WTO
15. WTO podrška za zemlje u razvoju
16. Rješavanje sporova u okviru GATT-a (1947)
17. Dogovor o rješavanju sporova u okviru WTO sistema
18. Postupak rješavanja sporova
19. Alternativni načini rješavanja sporova
20. Ko može pristupiti Svjetskoj trgovinskoj organizaciji po Marakeškom sporazumu
21. Procedura pristupanja WTO – faze postupka pristupanja
22. Završetak postupka pristupanja – razlika između multilateralnih, plurilateralnih i bilateralnih pregovora;
23. Završetak postupka pristupanja: nabroj ključna dokumenta koja se usvajaju
24. Liste koncesija za robe – bilateralni pregovori o pristupu tržišta roba
25. Pristup tržištu usluga
26. WTO članstvo – cost-benefit pristupanja (“Cijena” članstva u WTO-u i “cijena” odloženog članstva u WTO-a)
27. Hronologija dosadašnjeg procesa pristupanja WTO-u - broj članica
28. Sastanci radne grupe za pristupanje Crne Gore WTO-u (dužina pregovora, broj bilateralnih sporazuma i osnovni profil pregovora)
29. Pristupanje Crne Gore u WTO (dužina,osnovne karakteristike multilateralnog procesa pristupanja)
30. Bilateralni pregovori Crne Gore sa Ukrajinom u okviru procesa pristupanja WTO-u (dužina, pristup tržištu roba i usluga i način okončanja pregovora)
31. Aktuelni trendovi u procesu pristupanja i WTO+
32. Postpistupne obaveze u WTO-u – notifikacije
33. Postpistupne obaveze u WTO-u – mehanizam ispitivanja trgovinske politike
34. Protokol o pristupanju Crne Gore u WTO – postpistupne obaveze

XI. REGIONALNE EKONOMSKE INTEGRACIJE

35. Pojam, razvoj i motivi regionalnih integracija
36. Faze regionalnih ekonomskih integracija
37. Efekti regionalnih ekonomskih integracija
38. Trgovinska inicijativa Pakta stabilnosti za Jugoistočnu Evropu
39. Nastanak mreže bilateralnih trgovinskih sporazuma u regionu JIE – principi zaključivanja i ciljevi formiranja zone slobodne trgovine; karakteristike liberalizacije industrijskih i poljoprivrednih proizvoda;
40. Nastanak mreže bilateralnih trgovinskih sporazuma u regionu JIE - inicijative za smanjenje netarifnih barijera
41. Ciljevi i zadaci definisani osnivanjem CEFTA 2006 sporazuma
42. Države članice CEFTA – stanovništvo, površina i ekonomska snaga u odnosu na EU tržište
43. CEFTA i Crna Gora – trgovinski tokovi
44. Predsjedavanje Crne Gore CEFTA sporazumom
45. Budućnost CEFTA sporazuma
46. Sjevernoamerička zona slobodne trgovine (NAFTA)
47. Evropska zona slobodne trgovine (EFTA)
48. Integracije zemalja u razvoju

XII. EVROPSKA UNIJA KAO REGIONALNA EKONOMSKA INTEGRACIJA

49. Integracija u evropske i evroatlanske strukture kao strateški spoljnopolitički prioritet
50. Motivi integracija
51. Hronologija evropskih integracija kroz razvoj evropskih ugovora
52. Talasi proširenja EU
53. Šumanova deklaracija i osnivanje EZUČ
54. Cilj osnivanja EEZ i Euroatoma
55. Ugovor iz Matrihta
56. Ključne novine koje je donio Ugovor iz Amsterdama
57. Ključne novine koje je donio Ugovor iz Nice

58. Talasi proširenja i osnovne karakteristike prvog i drugog proširenja
59. Talasi proširenja i osnovne karakteristike trećeg i četvrtog proširenja
60. Talasi proširenja i osnovne karakteristike petog proširenja
61. Lisabonski ugovor – osnovni ugovori i ključne novine koje donosi Reformski ugovor
62. Vrijednosti i ciljevi EU
63. Osnovni principi pravnog poretka
64. Pojam pravne tekovine EU
65. Izvori prava EU
66. Jedinstveni institucionalni okvir EU
67. Približavanje zajedničkih politika u okviru EEZ/EZ/EU
XIII. EU I ZEMLJE ZAPADNOG BALKANA
68. Kriterijumi pristupanja Evropskoj uniji
69. Proces stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji – pojam i osnovne faze
70. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju – cilj zaključivanja i osnovne ugovorne obaveze
71. Novi okvir politike pridruživanja EU
72. Integracioni kapacitet EU i evropska integracija kao dvosmjerni proces
73. Evropska perspektiva zemalja Zapadnog Balkana – osnovne faze procesa stabilizacije i pridruživanja
74. Evropska perspektiva zemalja Zapadnog Balkana - dinamika integracija zemalja regiona (PSP i pristupni pregovori)
75. Zemlje Zapadnog Balkana - izabrani indikatori u odnosu na EU (stanovništvo, BDP itd.)
76. Aktuelna faza procesa evropskih integracija zemalja Zapadnog Balkana
XIV. EVROPSKA UNIJA I CRNA GORA
77. Faze procesa evropskih integracija
78. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju EU i CG – tim, platforma, model izvještavanja
79. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju EU i CG – tok pregovora i struktura ispregovaranog sporazuma
80. Koncesije za industrijske proizvode – kategorizacija i dinamika
81. Koncesije za poljoprivredne proizvode – kategorizacija i dinamika
82. Najosjetljiviji poljoprivredni proizvodi i nivo carinske zaštite koji ostaje do punopravnog članstva (zaštita poljoprivredne proizvodnje u SSP)
83. Kvote u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju
84. Model „5+5”
85. Mehanizam praćenja sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju
86. Kandidatura za članstvo u Uniji – mapa puta od statusa zemlje potencijalnog kandidata do statusa zemlje kandidata
87. Mišljenje Evropske komisije (2010)
88. Uslovna odluka o početku pristupnih pregovora sa Crnom Gorom (2011)
89. Početak pristupnih pregovora Crne Gore i EU (2012) – pregovaračka struktura
90. Status pristupnih pregovora - aktuelna faza
91. Sljedeće faze pristupnog procesa do punopravnog članstva u EU
92. Pregovaračka struktura Crne Gore za pregovore o članstvu u EU